

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Fatih DÖNMEZ tarafından yazılı olarak yanıtlanması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Ahmet AKIN

Balıkesir Milletvekili

Avrupa Birliği ülkeleri önümüzdeki kış olası bir Doğalgaz kesilmesine karşı doğal gaz talebini azaltma planı hazırladı ve 26 Temmuz 2022 itibarıyla gaz talebini %15 oranında gönüllü olarak azaltmaya gerektiğinde de gaz talebinin azaltılmasını zorunlu hale getirebilecek kararlar aldılar. Amaç; Rusya'dan gelen gaz arzında olası kesintilere hazırlıklı olmak için kış öncesinde tasarruf yapmaktır.

AB'nin amaç doğrultusundaki planında; 1 Ağustos 2022 ile 31 Mart 2023 arasında gaz talebini %15 azaltması istendi, acil durum ilan edilmesi durumunda % 15 kesintinin zorunlu olması da yer aldı. Plan, % 15'lik kesintiyi zorunlu hale getirecek acil durum kararının oy birliği ile alınması şartıyla onayladı. Ayrıca üye ülkeler doğal gaz taleplerini kendi seçecekleri önlemlerle düşürebilecekler. AB devletleri talep azaltma önlemlerini seçerken;

- Konut Sektörü ve kritik kuruluşlar,
- Sağlık ve savunma gibi toplumun işleyişi için temel hizmetleri etkilemeyen önlemlere öncelik vereceklerdir.

Olası önlemler arasında;

7409

- Elektrik sektöründe tüketilen gazın azaltılması,
- Sanayide ikincil yakıta geçilmesi teşvik edilmesi,
- Ulusal bilinçlendirme kampanyaları düzenlenmesi,
- Isıtma ve klima ile daha fazla soğutmayı azaltmaya yönelik hedefler belirlenmesi,
- Şirketler arasında rekabeti artırılması

gibi piyasaya dayalı önlemler yer almaktadır. Bu çerçevede Üye devletler, planladıkları talep azaltma önlemlerini belirleyen ulusal acil durum planlarını güncelleyeceklerdir.

AB daha önce de; AB'nin yeraltı gaz depolama düzenlemesi ile 1 Kasım tarihi itibarıyla bu sene yeraltı gaz depolarının %80 sonraki yıllar için %90 doluluk oranının sağlanması, üye ülkelerin doğalgaz alımlarının AB Ortak Enerji Platformu üzerinden yapması, enerji arzının çeşitlendirilmesi, enerji tasarrufu, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerjinin hızlandırılması gibi önlemleri içeren REPowerEU planını ilan etmişti. Bu kapsamda AB; Mısır, Azerbaycan, Nijerya, Norveç ve İngiltere ile LNG/Boru gazı alımlarını arttırmış veya alımları arttırmak için Mutabakat Zaptları imzalamıştır.

Görüldüğü üzere; AB, Rusya'nın doğalgazı bir "silah" olarak kullanmasına yönelik yazın ortası olmasına rağmen kış için çok ciddi önlemler alıyor.

Bilindiği gibi AKP İktidarından önce imzalanan Uzun Dönemli Petrol dayalı Doğalgaz Alım Kontratları ile bu kış kısmen gaz arzı sağlanmış gözükmekte ise de Ocak ayında yaşadığımız İran Doğalgaz kesintisi gibi kontrat yükümlülüğü dışı kesintiler yaşanması olasıdır. Ayrıca Spot LNG piyasasında Avrupa'nın LNG ithalatına yüklenmesi, Uzak Doğunun kışın soğuk geçmesi halinde LNG İthalatını arttırması durumunda fiyatların çok artması ve hatta LNG bulunamaması piyasalarda konuşulmaktadır.

Buna göre;

- 1- Bakanlığınız önümüzdeki aylarda dünya enerji piyasasında yaşanabilecek enerji kaosa karşı hangi tedbirleri alıyor? Hangi çalışmaları yapıyor? Bu konuda bugüne kadar hangi plan hazırlandı? Ne zaman bir plan hazırlanacak ve kamuoyu ile paylaşılacaktır?
- 2- AB, kış hazırlığı yaparken Türkiye'de Bakanlığınız, neden "Enerji Acil Durum Planı" yapmamaktadır? Yaptıysa bu plan neden kamuoyu ile paylaşılmamaktadır?

3- Bakanlığınız, 2022 Ocak ayında yapılan hatalardan ders çıkaramadı mı? Doğalgaz N-1 ve N-2 ve hatta N-3 tedarik planlarınız var mı? Yani bir doğalgaz kaynağının kesilmesi durumunda 2 ve ya 3'üncü bir kaynak kesilmesi durumunda neler yapacaksınız? Hangi tedbirleri aldınız?

4- İran gazının kış ortasında kesilmesiyle yaşanan arz güvenliği sanayi üretimi durma noktasına geldi ve İktidarınız enerji politikalarında başarısız ve hazırlıksız olduğunuzdan sınıfta kaldı. Bu açıdan bu tedarik planlarının yapılması kış öncesi zorunluluk olduğunu yedine yetmişe herkes biliyorken, yaptığınız açıklamada “Tuz Gölü'ndeki deponun tamamını doldurduk. Silivri deposunun da yüzde 82'sini doldurduk” dediniz. Halbuki EPDK Doğal Gaz Piyasası Mayıs Ayı Yeraltı Depolama verileri yayınlanmaktadır. BOTAŞ EBT Sayfasında Tuz Gölü ve Silivri Günlük Enjeksiyon ve Geri Üretim verileri yayınlanmaktadır. EPDK verileri ile BOTAŞ EBT verilerini birlikte ele aldığımızda Yukarıda ifade ettiğiniz “Tam Dolu” ve “yüzde 82” doluluk verilerine nasıl ulaştınız. Bu açıklamayı yaparken “Yastık gazını da dahil” ettiniz mi? Yoksa EPDK ve BOTAŞ EBP verilerinde yanlış veri mi yayınlanmaktadır? Neden?

5- Silivri ve Tuz Gölü yeraltı doğalgaz depolarından durumunu açıklarken EPDK'nın onayladığı “Yeraltı Doğalgaz Depoları Temel Kullanım Usul ve Esasları”nda yer alan “Depolama Kapasitesi”nden söz etmiyor musunuz? Etmiyorsanız neden?

6- BOTAŞ, EBT(Elektronik Bülten Tablosu) Tuz Gölü için Yıllık İlan Edilen Toplam Kapasite verisi olarak “2022-2023 kışında 1 milyar m3 kapasite var” derken bir TV programında yaptığınız açıklamada “1.2 milyar m3 kapasite var ve tam dolu” demenizin sebebi nedir? Geçmiş günlük enjeksiyon miktarlarına bakarsak bu depoda 550 milyon m3 gaz gözükürken, neden böyle bir rakam kullanarak açıklama yaptınız? Yastık gazını kullanabiliyor musunuz da bu miktarı toplam veri içine dahil ettiniz? Yoksa, halka depolarımız dolu algısı mı vermek istiyorsunuz? Yoksa sadece BOTAŞ tarafından rezerve edilen, enjekte edilen gaz miktarlarından mı bahsediyorsunuz?

7- BOTAŞ Ocak ayından beri Tuz Gölü Yeraltı Depolama verilerini EPIAŞ'a neden göndermemektedir? 4646 Sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunun 1. Maddesi “Şeffaf bir Doğalgaz piyasasının oluşturulmasından bahsederken” ve Şeffaflık ilkesi neden ihlal ediliyor? Halktan ne saklanıyor? Eğer depoda 1 milyar m3 kullanılabilir gaz varsa bunun açık biçimde kimseden korkmadan EPIAŞ'ta yayınlanması gerekmez mi?

8- Geçen sene bazı doğalgaz alım kontratlarımız bitti. (Rusya'dan 8 milyar m3, Azerbaycan'dan 6.6 milyar m3, Nijerya'dan 1.3 milyar m3) Toplamda 15.9 milyar m3 Uzun

70404

Dönemli Alım Kontratları sona erdi. Rusya ile 5.750 milyar m3 kontratı 4 yıl uzatıldı ama uzatmada geç kalındığı için Alım Fiyat Formülüne Spot LNG Fiyatları girdi ve doğalgaz pahalı hale geldi. Azerbaycan ile de 2.6 milyar m3 Spot Alım Anlaşması yapıldı. Dolayısıyla geçen yıla göre Türkiye'nin doğalgazı eksik görünmektedir. Kışın artan tüketim ile birlikte bu yıl 7-10 milyar m3 Spot LNG alınması gerektiği bilinmektedir. Fiyatların çok arttığı, BOTAS'ın geçen yılı sermaye artımı ile geçirdiği, Rusya'nın Avrupa'ya gaz kesmesi halinde paranız olsa bile LNG'yi bulamama riski olduğu bir durumda ekonomik buhrandaki Türkiye için hangi LNG alım planını yaptınız? Kimden ne zaman LNG alacaksınız? Uzun dönemli Kontratlardaki aylık alım miktarları ne olacak?

9- Geçen sene biten Türk Akım üzerinden gelen Rus Gazının 3 yıl önceden uzatılması halinde aynı fiyatlarla uzatılacağı ifade edilmektedir. Neden bu kontratları önceden uzatmadınız? 30 Aralık 2021 tarihinde bu kontratların alım fiyat formülüne geç kaldığınız için Hollanda TTF fiyatlarının dahil edildiği ifadesi doğru mu? Temmuz 2021 tarihinden itibaren TTF fiyatları artmaya başlamasına rağmen ve 23 Aralık 2021 tarihinde Putin'in yılsonu konuşması neticesinde TTF Fiyatlarının ilk defa 1.500 \$/1000 m3 yükselmesine rağmen 30 Aralık 2021 tarihinde neden TTF fiyatlarını Rus Gazı Alım fiyat formüllerinin içine girmesini kabul ettiniz.

10- Rusya Mavi Akım Kontratının 1 Nisan 2022 tarihinden itibaren alım fiyat formülünün değiştirildiği ve fiyat formülüne Yüksek Avrupa Spot Fiyatlarının ifade edildiği Hollanda TTF fiyatlarının dahil edildiği ifade edilmektedir. Bu ifade doğru mudur? Doğru ise Mavi Akım Doğalgazı Alım Kontratının 2025 yılına kadar süresi olduğu halde neden 1 Nisan 2022 tarihinde alım fiyat formülü neden değiştirilmiştir?

11- Yukarıda bahsedilen Rusya gazının iki fiyat formülünün değiştirilmesinin Türkiye'ye maliyeti ne kadar olacaktır.